

جفت ماندگی و متریت در گاو

این مقاله کاربرد دامپزشکی داشته و برای دامپزشکان تدوین شده است

دکتر امیر هوشنگ فلاح راد
DVM, PhD

دانشکده دامپزشکی
دانشگاه فردوسی مشهد

جفت ماندگی در گاو

- در میان حیوانات اهلی، جفت ماندگی عمدتاً در گاو های شیری، گوشتی و گاو میش دیده می شود
- دلیل اصلی جفت ماندگی جدا نشدن کوتیلدون ها از کارونکل ها می باشد
- پروسه جدا شدن جفت از رحم چند روز قبل از زایمان شروع شده و شامل مراحل ذیل است:
  - بست شدن اتصالات پروتئینی
  - تغییر ساختار کولاژنی تحت تاثیر استرادیول و ریلاکسین
  - نفوذ گلبولهای سفید به مجرای میانی رحم
  - انقباضات رحمی

تعريف جفت ماندگي

- اگر جفت گاو ۱۲- ۲۴ ساعت پس از زایمان از رحم بیرون نیامد به گاو جفت مانده می گوئیم
- جفت ماندگي در نتیجه تداخل در پروسه طبیعی جدا شدن جفت از رحم ایجاد می شود که این امر به دلایل ذیل اتفاق می افتد:
  - زایمان زودرس مانند سقط جنین طبیعی ویا با مصنوعی، دوقلو زائي
  - عفونت جفت قبل و یا بعد از زایمان که ممکن است مزمن و یا حاد باشد
  - کاهش در انقباضات رحمی به دلیل خستگی رحم، آتونی رحم، تب شیر، هیدروپس، کمبود ویتامین E و سلنیم
  - استرس ها، شرایط جوی بد، گرمی زیاد هوا، مقید کردن دام و کمبود های هورمونی

جدا شدن جفت در حالت طبیعی

• درهنگام زایمان مراحل زیر اتفاق می افتد:

- انقباضات رحمی ادامه پیدا می کند
- این انقباضات سبب فشردگی شدن اجزاء جفت شده و میکروویلی های موجود را کوچکتر کرده به این ترتیب به جدا سازی جفت از رحم کمک می کند
- بعد از پاره شدن بند ناف مقدار زیادی خون از سر پاره شده آن که به جفت متصل است خارج می شود
- در حالت عادی معمولا ابتدا اتصالات جفت از سر شاخ رحم جدا شده و جفت شبیه کیسه ای که آنر پشت و رو می کنند از رحم خارج می شود

چرا جفت ماندگی مهم است؟

- زیرا سبب تاخیر در بازگشت رحم به حالت عادی می شود
- رحم را مستعد ابتلاء به آندومتریت و سپس متریت و احتمالاً متریت سپتیک می کند
- احتمال بروز پیومتر را زیاد میکند
- سبب کاهش راندمان تولید مثلی و افزایش روز های باز در گاو می شود

جفت ماندگی ساده

- حرارت بدن گاو، اشتها، میزان تولید شیر و سایر فاکتورها باید چک شود
- اگر بعد از ۵ الی شش روز جفت هنوز بیرون نیامده ولی سست است دامپزشک میتواند آنرا با دست بیرون آورد
- اگر اتصالات هنوز محکم است میتواند در حدود ۲ گرم اوکسی تتراسیکلین داخل رحم قرار داد
- این کار باید هر ۴۸ ساعت یکبار تکرار شود تا اینکه جفت بیرون آید
- بعد از دو هفته میتوان گاو را با GnRH درمان کرد

موارد پیچیده جفت ماندگی و متریت سپتیک

● علائم متریت حاد و آندوتوکسمی ناشی از
متریت:

- تب، افزایش ضربان قلب و تعداد تنفس
- دی هیدراتاسیون و افسردگی
- اسهال
- دیده شدن ترشحات قرمز-قهوه ای بد بو از رحم
- کتوز متابولیکی ثانویه
- زمین گیری و مرگ

تشخیص جفت ماندگی

● در تشخیص جفت ماندگی باید به علائم زیر توجه کرد:

- معمولا قسمتی از جفت که از فرج آویزان است دیده می شود
- ترشحات رحمی غیرعادی بوده و فراوان است
- بعد از شستشوی فرج با آب نیم گرم و مایع ضد عفونی میتوان واژن را با اسپکولوم و یا دستکش معاینه کرد
- درجه حرارت بدن، تعداد تنفس و تعداد ضربان قلب را باید گرفت

درمان جفت ماندگی

• روش‌هایی که برای درمان پیش رو داریم عبارتند از:

- جدا سازی با دست که کار خوبی نیست
- بدون اینکه کار خاصی انجام دهیم فقط به مواظبت از گاو اکتفا کرده ولی مرتباً حرارت بدن گاو، اشتباهی گاو، میزان تولید و رفتار های گاو را چک کنیم.
- آنتی بیوتیک (اوکسی تتراسیکلین) را بصورت تزریقی داخل رحمی استفاده کنیم
- آنتی بیوتیک (پنی سیلین) را بصورت تزریقی عضلانی استفاده کنیم

روش هورموني درمان جفت ماندگي

- در صورتیکه گاو تب ندارد ابتدا ۲ الي ۵ ميليگرم استراديول بنزوات بصورت عضلاني تزريق مي کنيم و بين ۸ الي ۱۲ ساعت بعد ۵۰ واحد بين المللي اوکسي توسين عضلاني تزريق مي کنيم و اگر لازم شد اوکسي توسين را ۱۲ ساعت بعد نيز تکرار مي کنيم

درمان متریت سپتیک

- استفاده از آنتی بیوتیک های عمومی
- دارو های ضدالتهابی غیر استروئیدی
- سرم دکستروز وریدی و خوراندن پروپیلن گلیکول
- تزریق وریدی سرم نمکی هیپرتونیک
- شستشوی داخل رحم (در این مورد بسیاری توافق ندارند)
- تزریق آنتی بیوتیک داخل رحم
- تزریق پروستاگلندین و دو هفته بعد تزریق GnRH

پیومتر در گاو

- معمولا بعد از جفت ماندگی دیده می شود ولی حالات غیر جفت ماندگی نیز ممکن است دیده شود
- معمولا در ۲ الی ۳ هفتگی که اولین اوولاسیون بعد از زایمان اتفاق می افتد تشدید می شود
- **جسم زرد پایدار به این مسأله کمک می کند**
- پروژسترون سبب مستعد شدن رشد باکتریها می گردد
- **تشخیص پیومتر**
- باید موزب بود که آیا گاو فحل شده است یا خیر، گاوهای آنستروس را باید درمان کرد، توشه رکتال لازم است و رحم باید لمس شود، از اولتراسونوگرافی میتوان اسفاده کرد، در صورت لزوم میتوان رحم را شستشو کرد
- **جهت درمان میتوان پروستاگلندین را در سه نوبت ۱۴ روزه بعد از زایمان به گاو تزریق کرد ولی در صورت فحلی نباید گاو تلقیح شود**